

Οι συναντήσεις μας με ενδιαφέροντα πρόσωπα ξεκινούν με καφέ και ανοίγουν προς κάθε κατεύθυνση που υποστηρίζει ο ελεύθερος διάλογος

Ενας καφές* με την...

Εύα Μήταλα

ΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΕΦΗ ΦΑΛΙΔΑ

Μετά τις σπουδές της στην Καλών Τεχνών στην Αθήνα και τα βαριά λάδια της ζωγραφικής της η Εύα Μήταλα ξεκίνησε να αναζητά άλλες καλλιτεχνικές διεξόδους, τις οποίες αρχικά βρήκε στην ποπ αισθητική των ιαπωνικών κόμικ και στις ιστορίες manga. Ακολούθησε το δρομολόγιο των μετακινήσεών της σε ασιατικές πρωτεύουσες, στο Βερολίνο, στην Αμερική, προς αναζήτηση μιας ιδανικής ζωής. Σταθμός της ουτοπίας της έγινε η Ιαπωνία. Τα συχνά ταξίδια της στον μακρινό προορισμό γέμισαν την καλλιτεχνική της φύση με ανθρώπινες σχέσεις και ξεχωριστές εμπειρίες από έναν τρόπο ζωής τον οποίο επεξεργάστηκε στην πιο πρόσφατη σύνθεση του έργου της και παρουσιάζει στην αίθουσα τέχνης Ιλεάνα Τούντα. Η καλλιτέχνης, με αφετηρία την ποιητική συλλογή του Πολ Κλοντέλ «Εκατό φράσεις για βεντάλιες», συγκεντρώνει μικρά ενθύμια από τα ταξίδια της στην Ιαπωνία και δημιουργεί το καλλιτεχνικό σύμπαν της, το οποίο μεταφέρει παντού μαζί της. Το ατελιέ της οδού Πατισίων όπου συναντιόμαστε είναι ήσυχο, ολόφωτο και με ένα ανεπαίσθητο άρωμα από μείγμα αιθέριων ελαίων. Στον λευκό τοίχο οι λεπτές σκιές από τις μικρές βεντάλιες της σχεδόν αφηρούνται τις αναμνήσεις της: «Από το 2007 που πήγα στην Ιαπωνία ένιωσα ότι το χρώμα του δέρματός μου δεν ήταν πια πρόβλημα. Οπουδήποτε αλλού είμαι κιτρινωπή. Οχι όμως εκεί. Αυτό με κάνει και νιώθω πάρα πολύ ωραία, γιατί έτσι είμαι εγώ. Μπορεί να ακούγεται επιφανειακό, αλλά το δέρμα μας είναι πολύ σημαντικό όργανο. Από αυτό νομίζω ότι αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο. Στην Ιαπωνία οι άνθρωποι είναι διάφανοι και ευγενικοί».

■ Γιατί η Ιαπωνία;

Η Ιαπωνία είναι το μέρος όπου θέλω διαρκώς να επανέρχομαι. Πηγαίνω όσο πιο συχνά μπορώ. Από το 2005, μετά την Καλών Τεχνών, θαύμαζα τον Τακάσι Μουρακάμι, με τον οποίο είχα την τύχη να γνωριστώ και να συμμετέχω σε πολλά από τα geisai του [ιαπωνικά φεστιβάλ τέχνης]. Από εκείνον εμπνεύστηκα τη μεταξοτυπία και ασχολήθηκα με το είδος περισσότερο. Έτσι το 2010 είχα οργανωθεί για να μετακομίσω στη Ιαπωνία, να κάνω το μεταπτυχιακό μου στη γλυπτική. Αλλά δεν έγινε, γιατί το 2011 με βρήκε εκεί ο σεισμός.

■ Ήσουν μόνη σου όταν έγινε ο σεισμός στη Φουκουσίμα;

Είχα έκθεση με τον Μουρακάμι. Ο σεισμός έγινε μία ημέρα πριν στίσουμε την έκθεση. Με τρόμαξε πάρα πολύ όλο αυτό και φοβήθηκα από το πυρηνικό ατύχημα. Είπα μέσα μου ότι δεν θέλω να ξαναβρεθώ μόνη μου τόσο μακριά σε αυτή τη χώρα, με την πιθανότητα να ξαναζήσω αυτό που τρεις πολύ δύσκολες ημέρες πέρασα τότε εκεί. Πέρασαν δεκαοκτώ μήνες για να ξαναπάω στην Ιαπωνία, γιατί μου έμεινε τραύμα. Το έργο που θα έδειχνα στην έκθεση το έχω στο ατελιέ, γυρισμένο ανάποδα για να μη φαίνεται. Δεν μπορώ να το βλέπω και δεν το έδειξα ποτέ.

Η καλλιτέχνης μιλάει για τον γυναικείο νομαδισμό που οδηγεί στη Χώρα του Ανατέλλοντος Ηλίου

«Ο ήχος της Ιαπωνίας είναι η απόλυτη ησυχία»

✿ «Πολλοί άνθρωποι αναγνωρίζουν στον καφέ την ικανότητα να δίνει πνεύμα»
(Ονορέ ντε Μπαλζάκ, «Πραγματεία περί των νεωτέρων διεγερτικών», 1839)

Coffee spot

Στο ατελιέ της, οδός Πατισίων

info

Εύα Μήταλα, «Atelier Portable» στο Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Ιλεάνα Τούντα (Αρματολών και Κλεφτών 48), έως 18/12

η βίζα μου, 90 ημέρες. Εκεί, εννοείται, χρειαζόμουν περισσότερα χρήματα σε σχέση με αυτά που ήθελα εδώ.

■ **Στον τρόπο ζωής εκεί, τι είναι ξεχωριστό για εσένα;**

Το ζεν στην καθημερινή ζωή, είναι μέσα τους, δεν το προσπαθούν οι άνθρωποι. Από τον τόνο της φωνής τους. Το Number one στην Ιαπωνία, οπουδήποτε με βάλεις, είναι ο ήχος. Είναι η απόλυτη ησυχία.

■ **Εχει ησυχία, ακόμα και στο Τόκιο;**
Ναι.

■ **Ακόμη και σε ώρα αιχμής;**

Εντάξει, όχι τώρα. Κοίταξε, το Τόκιο είναι και τεράστιο. Αλλά αναλόγως πού θα πας. Αν πας στη Σιμπούγια, στο κέντρο, γίνεται χαμός από τη φωτεινή επιγραφή, τα διαφημιστικά. Συνέχεια ακούς τσιρίδες. Αλλά κι αυτό όλο μαζί είναι σαν ένα πράγμα το οποίο υπάρχει εκεί, σαν ένα κύμα το οποίο δεν με ενοχλεί τελικά, το έχω συνηθίσει. Είναι ομοιόμορφο κι αυτό, παρότι είναι πολύ έντονο. Είναι τόσο έντονο όλο που γίνεται... Πώς είναι οι πολυκατοικίες εδώ πέρα; Κατάλαβες; Ένα τέτοιο πράγμα...

Είπε

Δεν υπάρχει το παλιό στο Τόκιο, είναι όλα καινούργια. Τα καταστρέφουν όλα και τα ξαναφτιάχνουν. Εχει κάτι το πολύ εφήμερο

■ **Το αντίστοιχο λες ότι είναι ο ήχος.**

Αυτή η ασχίμια. Αλλά όταν περπατήσεις δέκα λεπτά απ' το κέντρο και βρεις λίγο δρόμους να χαθείς, είναι απόλυτη ησυχία. Δηλαδή οι άνθρωποι έχουν τον σεβασμό μέσα τους. Δεν θα σε ενοχλήσουν. Λοιπόν, ο ήχος είναι το ένα, το δύο, η ευγένεια. Δεν είναι αισθητική το πώς φέρονται; Το πώς περπατάνε; Θα σου κάνουν χώρο στον δρόμο, δεν θα πέσουν πάνω σου. Έχουν μια ενσυναίσθηση οι άνθρωποι. Ακόμα και στο μετρό αν μπαίνω σε ώρα αιχμής το απόγευμα δεν είναι τόσο ασφυκτικό. Για μένα. Άλλοι άνθρωποι παθαίνουν αγοραφοβία, δεν ξέρω. Εγώ δεν το έχω νιώσει.

■ **Και όταν λες ότι χάνεσαι, είναι εύκολο να χαθείς.**

Το πιο εύκολο είναι αυτό. Δεν μπορείς να βρεις καμία οδό και αριθμό. Αν και όλα είναι μαγικά. Πώς να σ' το πω; Πάω από το 2007 κάθε χρόνο και με εκπλήσσει συνέχεια. Στο Τόκιο, εκεί που χάνεσαι στον χαμό κάτω από τις φωτεινές επιγραφές, βγαίνεις μπροστά σε σπιτάκια τα οποία έχουν αυτή την αρχιτεκτονική...

■ **Λιπή.**

Ναι, είναι τόσο απλή. Ακόμα και όταν είναι σύγχρονα, είναι απλά. Δεν υπάρχει το παλιό στο Τόκιο, είναι όλα καινούργια. Τα καταστρέφουν όλα και τα ξαναφτιάχνουν. Εχει κάτι το πολύ εφήμερο. Και βλέπεις και το παλιό δίπλα τους. Αυτές οι αντιθέσεις συνέχεια... Με ηρεμεί εμένα αυτό, μ' αρέσει. Γιατί μου δημιουργεί μια αίσθηση αιωνιότητας. Δηλαδή, ότι τίποτα δεν χάνεται. Η τελειομανία τους επίσης μου αρέσει πάρα πολύ. Σκέψου τι εμπεριέχει. Αυτή την αίσθηση του χρόνου. Δεν βιάζονται. Είναι όλα πολύ αργά. Και παρότι στη ζωή τους έχουν το άγχος της δουλειάς τους, στη συμπεριφορά τους το πάνε αργά. Περπατάνε σαν να έχουν όλον τον χρόνο δικό τους, ακόμα κι όταν θα τρέξουν, κι αυτό έχει έναν άλλο ρυθμό. Ξέρεις, από τα χαι-κου ποιήματα του Κλοντέλ ξεχώρισα αυτό που είμαι εγώ: «Αν πρέπει να αποχωριστώ την Ιαπωνία, ας γίνει με χρυσοσκόνη».

■ **Οι ιάπωνες καλλιτέχνες που γνώρισες είναι σαν ζεν μοναχοί;**

Είναι πολύ αφοσιωμένοι. Δουλεύουν ακούραστα, θυσιάζουν τον ύπνο τους, τα πάντα. Δηλαδή από τον Μουρακάμι μέχρι τον Τομόμι Γιούκι, μέχρι τι να σου πω; Όλοι οι Γιαπωνέζοι. Δουλεύουν ακατάπαυστα. Δεν υπάρχει κάτι άλλο γι' αυτούς παρά η τέχνη τους. Ναι, είναι σαν μοναχοί. Από εκείνους έμαθα να το ζω όλο αυτό.

■ **Γνώρισες άλλον κόσμο εκτός από τον κύκλο της τέχνης;**

Δεν είχα δει τι είναι στην Ιαπωνία ο απλός κόσμος μέχρι το 2016, όταν γνώρισα κόσμο που πάει σε workshops ψυχολογίας. Συνειδητοποίησα ότι στην Ιαπωνία δεν ανοίγονται οι άνθρωποι, δεν μιλάνε, δεν επιτρέπεται. Εκεί τα βγάζουν όλα.

■ **Στα workshops;**

Gestalt workshops. Είδα μια άλλη Ιαπωνία, την οποία δεν είχα φανταστεί. Η οποία πρέπει να σου πω ότι με συγκίνησε ακόμα περισσότερο. Δηλαδή, εκεί έκλαιγα. Μοιράστηκα για πρώτη φορά σε workshop αυτό που είχα ζήσει και

έλυσα το τραύμα των σεισμών. Γιατί έρχονταν άνθρωποι και λέγανε «έγινε το '11 ο μεγάλος σεισμός αλλά εμείς μάς βασανίζει ακόμη, δεν το έχουμε ξεπεράσει». Και εκεί ανοίχτηκα κι εγώ και μίλησα. Γιατί όπου αλλού και να πάω να το πω στον υπόλοιπο κόσμο, κανείς δεν καταλαβαίνει τι ζήσαμε όσοι ήμασταν εκεί εκείνες τις μέρες. Οπότε, στον ίδιο τόπο ξεπέρασα και ένα μεγάλο τραύμα μου. Κάθε επίσκεψη με δένει περισσότερο με αυτή τη χώρα. Ακόμη ζω με το όνειρό της δηλαδή. Και το Σαν Φρανσίσκο, όπου πηγαίνω τακτικά λόγω οικογένειας, μου αρέσει γιατί μοιράζεται την ίδια θάλασσα. Είναι η άλλη άκρη του Ειρηνικού. Δηλαδή, νιώθω την αύρα της. Πιστεύω ότι κάποια στιγμή θα έρθει η συνθήκη που θα ζήσω εκεί. Γιατί όλες αυτές οι μετακινήσεις νομίζω ότι γίνονται για να πλησιάσω κάπως την Ιαπωνία πιο πολύ.

■ **Πώς σου ήρθε αυτή η αγάπη;**

Ήταν το όνειρό μου, από πέντε χρονών, διαβάζοντας την «Κάντι Κάντι». Ήθελα να βρεθώ κι εγώ εκεί. Η ποπ κουλτούρα της βέβαια είναι όμως αυτή που μου έμαθε τι είναι αυτή η χώρα. Γιατί

παιδί ήμουν τότε και η ποπ αρέσει στα παιδιά. Εννοείται και τα manga. Είχα φτάσει με αυτή την αγάπη ας πούμε στα 25 μου, στα 26... Την επανάστασή μου στη βαριά ζωγραφική στην Καλών Τεχνών της Αθήνας δεν ήμουν τόσο θαρραλέα για να την κάνω μέσα στη σχολή. Το 2006, εκεί άρχισα να λέω ότι τώρα εγώ θέλω να πάω στην Ιαπωνία. Πώς θα πάω εκεί; Θέλω να κάνω έκθεση εκεί. Πώς θα επικοινωνήσω; Με αυτά τα έργα με λάδι που κάνω εδώ; Θέλω να γνωρίσω νέους ανθρώπους. Και έτσι έκανα στροφή και μέσα και από τον Χαγιάο Μιγιαχάκι, που με επηρέασε πάρα πολύ η αισθητική του, βγήκαν τα πρώτα μου ποπ έργα. Τα οποία τώρα τα βλέπω και δεν μου αρέσουν καθόλου. Δεν ήμουν εγώ, ήταν αυτό που θα ήθελα τότε να είμαι για να μιλήσω μια γλώσσα που θα με καταλαβαίνουν εκεί. Για να επικοινωνήσω. Τον πέτυχα βέβαια αυτόν τον σκοπό, και μάλιστα βρήκα εκεί, και έκανα πάρα πολλές εκθέσεις στην Ιαπωνία. Ολη μου τη ζωή την έχτιζα στο πώς θα φύγω, να μαζέψω από εδώ χρήματα πουλώντας έργα για να πάω στην Ιαπωνία, να περάσω τους δυο-τρεις μήνες που διαρκούσε